Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 22 november 2012 *

”Civilrättsligt samarbete — Förordning (EG) nr 1346/2000 — Insolvensförfaranden — Begreppet ’slutföra ett insolvensförfarande’ — Huruvida den domstol som har att pröva en ansökan om inledande av ett sekundärt insolvensförfarande får bedöma om gäldenären är på obestånd — Huruvida det är möjligt att inleda ett likvidationsförfarande såsom sekundärt insolvensförfarande, när huvudförfarandet är ett skyddsförfarande (procédure de sauvegarde)”

I mål C-116/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu (Polen) genom beslut av den 21 februari 2011, som inkom till domstolen den 7 mars 2011, i målet

Bank Handlowy w Warszawie SA,

PPHU ”ADAX”/Ryszard Adamiak

mot

Christianapol sp. z o.o.,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Tizzano samt domarna A. Borg Barthet, J.-J. Kasel, M. Safjan, och M. Berger (referent),

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: handläggaren K. Sztranc-Sławiczek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 22 mars 2012,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Bank Handlowy w Warszawie SA, genom juridiske rådgivaren Z. Skórczyński,

— Christianapol sp. z o.o., genom juridiske rådgivaren M. Barłowski, biträdd av P. Saigne och M. Le Berre, adwokaci,

* Rättegångsspråk: polska.

— Polens regering, genom M. Szpunar och M. Arciszewski samt av B. Czech, samtliga i egenskap av ombud,

— Spaniens regering, genom S. Centeno Huerta, i egenskap av ombud,

— Frankrikes regering, genom G. de Bergues samt av B. Beaupère-Manokha och N. Rouam, samtliga i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom M. Wilderspin och A. Stobiecka-Kuik, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 24 maj 2012 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 4.1, 4.2 j och artikel 27 i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (EGT L 160, s. 1), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 788/2008 av den 24 juli 2008 (EUT L 213, s. 1) (nedan kallad förordningen).

2 Begäran har framställts i ett mål avseende en begäran från Bank Handlowy w Warszawie SA (nedan kallad Bank Handlowy) och PPHU ”ADAX”/Ryszard Adamiak (nedan kallad Adamiak), om inledande av ett insolvensförfarande i Polen mot Christianapol sp. z o.o. (nedan kallat Christianapol), ett bolag som bildats enligt polsk rätt, mot vilket en form av företagsrekonstruktionsförfarande (*procédure de sauvegarde*) (nedan kallat *sauvegarde*-förfarande) enligt fransk rätt tidigare inletts i Frankrike.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätten

3 I skälen 2, 12, 19, 20 och 23 i förordningen anges följande:

”2) För att den inre marknaden skall fungera väl krävs det att gränsöverskridande insolvensförfaranden fungerar effektivt och smidigt och denna förordning behöver antas för att uppnå detta syfte som omfattas av det civilrättsliga samarbetet i den mening som avses i artikel 65 i fördraget

...

12) Förordningen gör det möjligt att inleda huvudinsolvensförfaranden i den medlemsstat i vilken platsen där gäldenären har sina huvudsakliga intressen finns. Dessa förfaranden har allmän räckvidd och de avser att omfatta gäldenärens samtliga tillgångar. För att skydda intressen av olika slag tillåter förordningen att sekundärförfaranden inleds och löper parallellt med huvudförfarandena. Sekundärförfarandena får inledas i den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe. Verkan av sekundärförfaranden är begränsade till tillgångar som finns i den staten. Tvingande regler för samordning med huvudförfarandena tillgodoser behovet av enhetlighet i gemenskapen.

...

19) Sekundära insolvensförfaranden kan tjäna olika syften, förutom skydd av lokala intressen. Det kan uppkomma fall när gäldenärens tillgångar är alltför komplexa för att förvaltas som en enhet eller när skillnaderna i de berörda rättssystemen är så stora att svårigheter kan uppstå genom att verkningarna av rättsordningen i den stat där förfarandet inleds utsträcks till att omfatta övriga stater där tillgångarna finns. Av detta skäl får förvaltaren i huvudförfarandet begära att sekundärförfaranden inleds när detta krävs för en effektiv förvaltning av tillgångarna.

20) Huvudinsolvensförfaranden och sekundära förfaranden kan dock endast bidra till en effektiv avyttring av de tillgångar som finns om de förfaranden som pågår samtidigt samordnas. … För att säkerställa huvudinsolvensförfarandets dominerande roll bör förvaltaren av detta förfarande ges flera möjligheter att påverka sekundära förfaranden som pågår samtidigt. Han bör till exempel kunna föreslå en rekonstruktionsplan eller ett ackord eller begära att tillgångarna i det sekundära insolvensförfarandet inte får säljas.

...

23) I förordningen bör anges, för de områden som den omfattar, enhetliga lagvalsregler som inom sitt tillämpningsområde, ersätter nationella internationellt privaträttsliga regler. Om inte annat anges bör rättsordningen i den medlemsstat där förfarandet inleds vara tillämplig (lex concursus). Denna lagvalsregel om lagkonflikter bör gälla både för huvudförfarandet och lokala förfaranden. Lex concursus bestämmer samtliga verkningar av insolvensförfarandet; såväl processuella som materiella, för berörda personer och rättsliga förhållanden. Lex concursus anger alla förutsättningar för att inleda, genomföra och slutföra ett insolvensförfarande.”

4 Enligt artikel 1.1 i förordningen ska denna tillämpas ”på kollektiva insolvensförfaranden som innebär att gäldenären helt eller delvis berövas rådigheten över sina tillgångar och att en förvaltare utses”.

5 Med ”insolvensförfaranden” avses enligt artikel 2 a i förordningen ”de kollektiva förfaranden som avses i artikel 1.1”. I samma bestämmelse preciseras att ”[f]örteckningen över dessa förfaranden finns i bilaga A”.

6 I den förteckning över förfaranden som finns i bilaga A anges, för Frankrike, ”[procédure de] sauvegarde”.

7 I artikel 3 i förordningen föreskrivs följande:

”1. Domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium platsen där gäldenärens huvudsakliga intressen finns, har behörighet att inleda ett insolvensförfarande. För bolag och andra juridiska personer skall sätet anses vara platsen där de huvudsakliga intressena finns, om inte annat visas.

2. När platsen där en gäldenärs huvudsakliga intressen finns befinner sig inom en medlemsstats territorium, har domstolarna i en annan medlemsstat behörighet att inleda ett insolvensförfarande endast om gäldenären har ett driftställe i den senare medlemsstaten. Verkningarna av detta förfarande får enbart omfatta gäldenären tillhörig egendom som finns inom denna medlemsstats territorium.

3. När ett insolvensförfarande enligt punkt 1 har inletts, skall ett förfarande enligt punkt 2 som inleds därefter vara ett sekundärförfarande. Detta senare förfarande måste vara ett likvidationsförfarande.

...”

8 I artikel 4 i förordningen föreskrivs följande:

”1. Om inte annat föreskrivs i denna förordning skall lagen i den medlemsstat inom vars territorium insolvensförfarandet inleds, nedan kallad inledningsstaten, vara tillämplig på insolvensförfarandet och dess verkningar.

2. Lagen i inledningsstaten skall bestämma förutsättningarna för att inleda ett förfarande, samt för att genomföra och slutföra det. Denna lag skall under alla förhållanden bestämma:

...

j) förutsättningarna för och verkningarna av att insolvensförfarandet slutförs, varvid bl.a. avses avslutande genom ett ackord,

...”

9 I artikel 16 i förordningen formuleras principen om erkännande av insolvensförfaranden enligt följande:

”1. Beslut om att inleda ett insolvensförfarande fattat av en domstol i en medlemsstat, som har behörighet enligt artikel 3, skall från den tidpunkt det har verkan i inledningsstaten erkännas i alla andra medlemsstater.

...”

10 I artikel 25 i förordningen preciseras tillämpningsområdet för denna princip enligt följande:

”1. Beslut som rör ett insolvensförfarandes genomförande och slutförande, samt ackord, och som fattats av en domstol, vars beslut om att inleda förfarandet erkänns i enlighet med artikel 16, skall erkännas utan krav på ytterligare formaliteter. …”

11 I artikel 26 i förordningen föreskrivs ett undantag från denna princip och att en medlemsstat får vägra att erkänna ett insolvensförfarande som har inletts i en annan medlemsstat, om verkningarna av ett sådant erkännande ”skulle vara uppenbart oförenliga med grunderna för den statens rättsordning (ordre public), särskilt vad gäller statens grundläggande rättsprinciper och individens grundlagsenliga fri- och rättigheter”.

12 I artikel 27 i förordningen föreskrivs följande:

”Om ett förfarande enligt artikel 3.1 inletts av en domstol i en medlemsstat och detta förfarande erkänns i en annan medlemsstat (huvudförfarande), skall – utan att frågan om gäldenärens insolvens prövas i denna andra stat – ett sekundärt insolvensförfarande kunna inledas i denna medlemsstat, om någon domstol där är behörig enligt artikel 3.2. Detta förfarande måste vara ett [av de likvidationsförfaranden] som anges i bilaga B. Förfarandets verkan skall begränsas till de av gäldenärens tillgångar som finns inom denna andra medlemsstats territorium.”

13 Sekundärförfarandet regleras i artiklarna 28–38 i förordningen. För samordningen av huvudförfarandet med sekundärförfarandet föreskrivs i artikel 31.1 en skyldighet för förvaltarna i huvudförfarandet och det sekundära förfarandet att samarbeta och lämna upplysningar till varandra.

14 Enligt artikel 33.1 i förordningen är det tillåtet att vilandeförklara det sekundära förfarandet. Däri föreskrivs följande:

”Den domstol som har inlett ett sekundärförfarande skall på begäran av förvaltaren i huvudförfarandet helt eller delvis vilandeförklara sekundärförfarandet, förutsatt att domstolen i sådant fall får begära att förvaltaren i huvudförfarandet vidtar lämpliga åtgärder för att säkerställa borgenärernas eller grupper av borgenärers intressen i sekundärförfarandet. En sådan begäran från förvaltaren i huvudförfarandet får avslås endast om den påtagligt saknar intresse för borgenärerna i huvudförfarandet. En vilandeförklaring får bestämmas upp till tre månader. Vilandeförklaringen får förlängas. Den får förnyas för ytterligare perioder upp till tre månader.

…”

15 I artikel 34.1 i förordningen, som avser avslutande av sekundärförfarandet, föreskrivs följande:

”Om den lag som är tillämplig på sekundärförfarandet tillåter att förfarandet avslutas utan likvidation genom en rekonstruktionsplan, ett ackord eller en liknande åtgärd, har förvaltaren i huvudförfarandet rätt att själv föreslå en sådan åtgärd.

Ett beslut om att sekundärförfarandet skall avslutas genom åtgärd som anges i första stycket blir slutgiltigt först om förvaltaren i huvudförfarandet samtycker till det. Saknas sådant samtycke kan beslutet dock bli slutgiltigt, om den föreslagna åtgärden inte påverkar det ekonomiska intresset hos borgenärerna i huvudförfarandet.”

Nationell rätt

16 Det i fransk rätt existerande *sauvegarde*-förfarandet avseende företag regleras i artikel L. 620-1 och följande artiklar i handelslagen (Code de commerce). I dess lydelse enligt lag nr 2005-845 av den 26 juli 2005 föreskrevs följande:

”Genom denna lag införs ett *sauvegarde*-förfarande som får inledas på ansökan av en gäldenär i den mening som avses i artikel L. 620-2, som kan styrka svårigheter som vederbörande inte kan avhjälpa och som leder till att nämnda gäldenär tvingas ställa in betalningarna. Syftet med detta förfarande är att underlätta rekonstruktion av företaget och därigenom främja företagets fortsatta ekonomiska verksamhet, bevarande av arbetstillfällen och skuldsanering.

Sauvegarde-förfarandet ska utmynna i en plan som fastställs i dom vid utgången av en övervakningsperiod. …”

Bakgrund till tvisten och tolkningsfrågorna

17 Christianapol, med säte enligt bolagsordningen i Łowyń (Polen), har uppgett att det utgör ett helägt dotterbolag till ett tyskt bolag, vilket i sin tur ägs till 90 procent av ett franskt bolag.

18 Tribunal de commerce de Meaux (Frankrike) inledde genom dom av den 1 oktober 2008 ett insolvensförfarande mot Christianapol. Denna domstol grundade sin behörighet på den omständigheten att gäldenärens huvudsakliga intressen finns i Frankrike. Nämnda domstol inledde ett *sauvegarde*-förfarande, med hänvisning till att gäldenären inte var tvungen att ställa in betalningarna, men skulle komma att behöva göra detta om det inte snarast skedde en finansiell rekonstruktion.

19 Den 21 april och den 26 juni 2009 ansökte en av Christianapols borgenärer med säte i Warszawa (Polen), Bank Handlowy, vid den hänskjutande domstolen om att ett sekundärförfarande enligt artikel 27 i förordningen skulle inledas. För den händelse att den dom som Tribunal de commerce de Meaux meddelat den 1 oktober 2008 skulle befinnas vara oförenlig med ordre public enligt artikel 26 i samma förordning, ansökte banken i andra hand om att ett likvidationsförfarande enligt polsk rätt skulle inledas.

20 Den 20 juli 2009 fastställde Tribunal de commerce de Meaux den insolvensplan som Christianapol hade gett in till rätten, enligt vilken skulderna skulle återbetalas genom delbetalningar inom 10 år, samtidigt som den förbjöd överlåtelse av företaget med säte i Łowyń och av vissa av gäldenärens tillgångar. Den franska domstolen bibehöll de redan utsedda juridiska ombuden för gäldenären, för tiden fram till slutförandet av förfarandet för fastställande av fordringarna och inlämnandet av den slutliga rapporten. I beslutet utsågs även en förvaltare för att övervaka genomförandet av planen.

21 Den 2 augusti 2009 ansökte en annan borgenär, med säte i Łęczyca (Polen), också om att ett likvidationsförfarande enligt polsk rätt skulle inledas.

22 Christianapol yrkade inledningsvis att ansökan om inledande av ett sekundärt insolvensförfarande i Polen skulle avslås, eftersom ett sådant förfarande stred mot *sauvegarde*-förfarandets art och syfte. När rekonstruktionsplanen hade fastställts av den franska domstolen yrkade Christianapol att förfarandet avseende inledandet av ett sekundärt insolvensförfarande skulle avskrivas, eftersom huvudförfarandet hade slutförts. Dessutom uppgav Christianapol att det fullgjorde sina skyldigheter enligt den plan som godkänts av den franska domstolen. Christianapol hade därmed enligt polsk rätt inte några obetalda fordringar, varför det saknades skäl att anse att bolaget var på obestånd.

23 Den hänskjutande domstolen bad Tribunal de commerce de Meaux uppge huruvida det insolvensförfarande som anhängiggjorts vid densamma, och som utgjorde huvudförfarandet i förordningens mening, fortfarande var anhängigt vid den franska domstolen. Den franska domstolens svar var inte tillräckligt tydligt, varför den hänskjutande domstolen anlitade en sakkunnig.

24 Mot denna bakgrund beslutade Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1. Ska artikel 4.1 och 4.2 j i [förordningen] tolkas på så sätt att uttrycket ’insolvensförfarandet slutförs’ som används i denna bestämmelse ska tolkas autonomt oberoende av de tillämpliga bestämmelserna i de enskilda medlemsstaternas lagstiftning, eller ska den tidpunkt vid vilken insolvensförfarandet slutförs enbart fastställas på grundval av den nationella lagstiftningen i inledningsstaten?

2. Ska artikel 27 i [förordningen] tolkas på så sätt att den nationella domstol som har att pröva en ansökan om inledande av ett sekundärt insolvensförfarande inte får bedöma om den gäldenär mot vilken ett huvudförfarande inletts i en annan medlemsstat är på obestånd eller på så sätt att en nationell domstol i vissa fall får pröva gäldenärens insolvens, särskilt när huvudförfarandet är ett skyddsförfarande i vilket domstolen fastställt att gäldenären inte är på obestånd (det franska *sauvegarde*-förfarandet)?

3. Medger tolkningen av artikel 27 i [förordningen] att ett sekundärt insolvensförfarande, vars egenskaper anges i artikel 3.3 andra meningen i [denna förordning], inleds i den medlemsstat där den insolventa gäldenärens samtliga tillgångar finns, när huvudförfarandet, som erkänns automatiskt, är av skyddskaraktär (såsom det franska *sauvegarde*-förfarandet), när en betalningsplan antagits och fastställts inom ramen för förfarandet och domstolen har förbjudit en försäljning av gäldenärens tillgångar?”

Begäran om återupptagande av det muntliga förfarandet till följd av förslaget till avgörande

25 Det muntliga förfarandet avslutades den 24 maj 2012 när generaladvokaten avgett sitt förslag till avgörande.

26 Christianapol begärde i skrivelse av den 29 juni 2012, som inkom till domstolen samma dag, att det muntliga förfarandet skulle återupptas.

27 Till stöd för denna begäran anfördes att generaladvokaten i sitt förslag till avgörande tagit upp flera frågor beträffande förvaltarens roll och inflytande vid huvudinsolvensförfarandet i förhållande till sekundärförfarandet, när det gäller frågan huruvida det i fransk rätt existerande *sauvegarde* -förfarandet utgör ett insolvensförfarande i förordningens mening, och beträffande möjligheten för den domstol som har att pröva en ansökan om inledande av ett sekundärförfarande att bedöma om gäldenären är på obestånd.

28 Det ska i detta avseende påpekas att domstolen, efter att ha hört generaladvokaten, när som helst får besluta att den muntliga delen av förfarandet ska återupptas i enlighet med artikel 83 i dess rättegångsregler, bland annat om domstolen anser att den inte har tillräcklig kännedom om omständigheterna i målet, eller om målet ska avgöras på grundval av ett argument som inte har avhandlats mellan parterna eller de berörda som avses i artikel 23 i domstolens stadga (se, för ett liknande resonemang, angående artikel 61 i rättegångsreglerna i deras lydelse före den 1 november 2012, beslut av den 4 juli 2012 i mål C-62/11, Feyerbacher, punkt 6 och där citerad rättspraxis).

29 I förevarande fall finner domstolen, efter att ha hört generaladvokaten, att den har tillgång till alla uppgifter den behöver för att kunna besvara de frågor som ställts och att dessa uppgifter varit föremål för diskussion inför domstolen.

30 Christianapols begäran om att det muntliga förfarandet ska återupptas ska därför avslås.

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande synpunkter

31 Domstolen erinrar inledningsvis om förordningens tillämpningsområde.

32 Förordningen ska enligt artikel 1.1 i densamma tillämpas på kollektiva insolvensförfaranden som innebär att gäldenären helt eller delvis berövas rådigheten över sina tillgångar och att en förvaltare utses. Med ”insolvensförfarande” avses i artikel 2 a i nämnda förordning de kollektiva förfaranden som avses i artikel 1.1, och där anges även att förteckningen över dessa förfaranden finns i bilaga A.

33 I och med att ett förfarande upptas i bilaga A till förordningen ska det anses ingå i förordningens tillämpningsområde. Upptagandet omfattas av den direkta och tvingande effekt som gäller för bestämmelser i en förordning.

34 Det är ostridigt att det *sauvegarde*-förfarande som i det nationella målet har inletts av Tribunal de commerce de Meaux ingår bland de förfaranden som för Frankrike upptagits i bilaga A till förordningen.

35 Upptagandet av ett förfarande i nämnda bilaga, som inte kan bli föremål för materiell domstolsprövning, innebär dels att det franska *sauvegarde*-förfarandet omfattas av förordningens tillämpningsområde, dels att situationen för en sådan gäldenär som Christianapol, som är föremål för ett sådant förfarande, ska anses utgöra en insolvenssituation vid tillämpningen av förordningen.

Den första frågan

36 Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida artikel 4.2 j i förordningen ska tolkas på så sätt att uttrycket ”insolvensförfarandet slutförs” ska tolkas autonomt och ges en innebörd som är specifik för förordningen, eller huruvida frågan vid vilken tidpunkt insolvensförfarandet slutförs ska avgöras enligt nationell rätt i den medlemsstat där insolvensförfarandet har inletts.

37 Den hänskjutande domstolen har förklarat att denna fråga är avgörande vid fastställandet av om det huvudinsolvensförfarande som inletts i Frankrike mot Christianapol fortfarande pågår och för att den ska kunna ta ställning till Bank Handlowys och Adamiaks ansökningar om att det ska inledas ett sekundärt huvudinsolvensförfarande mot samma gäldenär i Polen. Om det förhåller sig så att det huvudinsolvensförfarande som inletts i Frankrike har slutförts, anser den hänskjutande domstolen att den skulle kunna bifalla Handlowys och Adamiaks ansökningar, efter att först, mot bakgrund av polsk rätt, ha prövat huruvida Christianapol är på obestånd.

38 Dessa överväganden föranleder följande kommentarer.

39 Den hänskjutande domstolen har helt riktigt betecknat det insolvensförfarande som inletts i Frankrike som huvudförfarande. Detta förfarande har nämligen inletts med stöd av artikel 3.1 i förordningen.

40 Som den hänskjutande domstolen har påpekat har ett sådant förfarande universella verkningar genom att det omfattar gäldenären tillhörig egendom i alla medlemsstater. Så länge som ett huvudinsolvensförfarande pågår får inte något nytt förfarande inledas. Som framgår av artikel 3.2 och 3.3 i förordningen utgör varje insolvensförfarande som inleds under denna period endast ett sekundärförfarande, vars verkningar enbart får omfatta gäldenären tillhörig egendom som finns i den medlemsstat där detta förfarande inletts (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 december 2011 i mål C-191/10, Rastelli Davide e C., REU 2011, s. I-13209, punkt 15 och där angiven rättspraxis).

41 Enligt artikel 16.1 i förordningen ska huvudinsolvensförfarande som inleds i en medlemsstat erkännas i övriga medlemsstater från den tidpunkt det har verkan i inledningsstaten. Denna bestämmelse innebär att domstolarna i de övriga medlemsstaterna ska erkänna beslutet att inleda ett insolvensförfarande utan möjlighet att pröva den förstnämnda domstolens bedömning av sin egen behörighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 maj 2006 i mål C-341/04, Eurofood IFSC, REG 2006, s. I-3813, punkterna 39 och 42, och av den 21 januari 2010 i mål C-444/07, MG Probud Gdynia, REU 2010, s. I-417, punkterna 27 och 29). Enligt artikel 25 i förordningen gäller denna regel även erkännande av alla beslut om insolvensförfarandets genomförande och slutförande.

42 I det nationella målet grundade Tribunal de commerce de Meaux sitt beslut att inleda huvudinsolvensförfarandet bland annat på konstaterandet att platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen, vilket är det enda kriteriet på internationell behörighet som föreskrivs i artikel 3.1 i förordningen, var belägen i Frankrike. Som generaladvokaten påpekat i punkt 44 i sitt förslag till avgörande, omfattas detta konstaterande av den erkännandeprincip som gäller för den hänskjutande domstolen.

43 För det fall det huvudinsolvensförfarande som inletts i Frankrike mot Christianapol skulle anses vara slutfört kan den hänskjutande domstolen därmed inte inleda ett andra huvudförfarande i Polen, såvida det inte efter inledandet av det första huvudförfarandet i Frankrike visas att platsen för Christianapols huvudsakliga intressen har flyttats till Polen.

44 Det är med hjälp av dessa anmärkningar som undersökningen ska ske av hur innebörden av begreppet ”slutföra ett insolvensförfarande” ska fastställas.

45 Domstolen har i det avseendet erinrat om att syftet med förordningen inte är att införa ett enhetligt insolvensförfarande utan att, såsom framgår av skäl 2 däri, säkerställa att de gränsöverskridande insolvensförfarandena fungerar effektivt och smidigt (domen i det ovannämnda målet Eurofood IFSC, punkt 48). I detta syfte innehåller den bestämmelser om behörighet och erkännande samt om tillämplig rätt på detta område.

46 Frågan om vilken lag som är tillämplig på ett insolvensförfarande regleras i artikel 4 i förordningen, där det, i punkt 1, anges att det är lagen i den medlemsstat inom vars territorium insolvensförfarandet inleds som ska vara tillämplig. I artikel 4.2 j preciseras att denna lag bland annat reglerar förutsättningarna för och verkningarna av att insolvensförfarandet slutförs.

47 Artikel 4 i förordningen framstår således som en lagvalsbestämmelse, vilket bekräftas i skäl 23 i förordningen, enligt vilken de enhetliga lagvalsreglerna ersätter nationella internationellt privaträttsliga regler.

48 Som generaladvokaten påpekat i punkt 32 i sitt förslag till avgörande kännetecknas en lagvalsregel av att den inte själv reglerar en materielrättslig fråga, den fastställer endast vilken lagstiftning svaret ska följa.

49 Även om det är korrekt att unionsrättens bestämmelser i fall där de är oklara ska ges en självständig och enhetlig tolkning, som ska sökas med beaktande av bestämmelsens kontext och det ändamål som eftersträvas med den aktuella lagstiftningen, har domstolen dock slagit fast att denna princip endast gäller för de bestämmelser som inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar för att bestämma deras betydelse och räckvidd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 oktober 2011 i mål C-396/09, Interedil, REU 2011, s. I-9915, punkt 42 och där angiven rättspraxis).

50 Frågor angående villkor och verkningar av att insolvensförfarandet slutförs, för vilka det uttryckligen hänvisas till nationell rätt i artikel 4.2 j i förordningen, kan alltså inte bli föremål för någon självständig tolkning utan ska besvaras med tillämpning av angiven *lex concursus*.

51 Denna analys kolliderar inte med den omständigheten att domstolen i punkt 54 i sin dom i det ovannämnda målet Eurofood IFSC, som Christianapol och den franska regeringen har åberopat, slog fast att begreppet ”beslut om att inleda ett insolvensförfarande” i den mening som avses i artikel 16.1 i förordningen ska definieras utifrån två av förordningens egna kriterier. Till skillnad från artikel 4 i förordningen innehåller nämligen inte nämnda artikel 16.1 någon uttrycklig hänvisning till nationell rätt, utan en direkt tillämplig regel i form av en princip om erkännande av det först meddelade beslutet om att inleda förfarandet.

52 Mot bakgrund av dessa överväganden ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 4.2 j i förordningen ska tolkas på så sätt att frågan vid vilken tidpunkt insolvensförfarandet slutförs ska avgöras enligt nationell rätt i den medlemsstat där insolvensförfarandet har inletts.

Den tredje frågan

53 Den hänskjutande domstolen har ställt sin tredje fråga för att få klarhet i huruvida artikel 27 i förordningen ska tolkas på så sätt att den medger att ett sekundärt insolvensförfarande inleds i den medlemsstat där gäldenärens samtliga tillgångar finns, när huvudförfarandet har ett skyddssyfte.

54 Till att börja med är svaret på denna fråga relevant för avgörandet i det nationella målet endast om det huvudinsolvensförfarande som inletts i Frankrike fortfarande pågår, vilket det, när det gäller svaret på den första frågan, ankommer på den hänskjutande domstolen att fastställa.

55 I artikel 27 första meningen i förordningen föreskrivs att inledandet av ett huvudinsolvensförfarande i en medlemsstat innebär att ett sekundärförfarande får inledas i en annan medlemsstat inom vars territorium gäldenären har ett driftställe. I denna bestämmelse görs således inte någon skillnad beroende på syftet med huvudförfarandet.

56 Samma allmänna formuleringar återfinns i artikel 3.3 i förordningen, nämligen att när ett huvudförfarande har inletts, ska ett insolvensförfarande som inleds därefter av en domstol som grundar sin behörighet på att gäldenären har ett driftställe där, vara ett sekundärförfarande.

57 Dessa bestämmelser ska alltså tolkas på så sätt att de medger att ett sekundärförfarande inleds också när huvudförfarandet – såsom det franska *sauvegarde*-förfarandet – har ett skyddssyfte.

58 Den tolkning som förordas av Christianapol och den franska regeringen, enligt vilken inledandet av ett huvudförfarande av skyddskaraktär utgör hinder mot att ett sekundärförfarande inleds, är oförenlig med lydelsen i de aktuella bestämmelserna och strider dessutom mot den ställning som sekundärförfarandena har i det genom förordningen införda systemet. Det ska i detta hänseende betonas att även om syftet med sekundärförfarandena bland annat är att säkerställa skydd av lokala intressen, kan de också i enlighet med vad som anges i skäl 19 i förordningen, ha andra syften. Detta är anledningen till att de kan inledas på begäran av förvaltaren i huvudförfarandet, när denna åtgärd krävs för en effektiv förvaltning av tillgångarna.

59 Som den hänskjutande domstolen påpekat riskerar dock inledandet av ett sekundärförfarande, vilket enligt artikel 3.3 i förordningen måste vara ett likvidationsförfarande, att kollidera med det syfte som eftersträvas med ett huvudförfarande av skyddskaraktär.

60 I detta avseende föreskrivs i förordningen ett visst antal tvingande regler för samordning i syfte att tillgodose behovet av enhetlighet i gemenskapen, såsom anges i skäl 12 i förordningen. Inom detta system innehar huvudförfarandet den dominerande rollen framför sekundärförfarandet, enlig preciseringen i skäl 20 i förordningen.

61 Förvaltaren i huvudförfarandet åtnjuter därvid vissa privilegier som ger denne möjlighet att påverka sekundärförfarandet så att detta inte äventyrar huvudförfarandets skyddssyfte. Enligt artikel 33.1 i förordningen kan förvaltaren begära att likvidationen ska vilandeförklaras för en period som visserligen är begränsad till tre månader, men som får förlängas eller förnyas för ytterligare perioder av samma längd. Enligt artikel 34.1 i samma förordning har förvaltaren rätt att föreslå att sekundärförfarandet avslutas genom en rekonstruktionsplan, ett ackord eller en liknande åtgärd. Under den tid ett förfarande vilar enligt artikel 33.1 i förordningen kan, i enlighet med vad som föreskrivs i nämnda artikel 34.3, endast förvaltaren i huvudförfarandet eller gäldenären med den förres samtycke lägga fram ett sådant förslag.

62 Enligt den princip om lojalt samarbete som föreskrivs i artikel 4.3 EU, ska den domstol som är behörig att inleda ett sekundärförfarande vid tillämpningen av dessa bestämmelser beakta föremålet för huvudförfarandet och ta hänsyn till systematiken i förordningen, vilken i enlighet med vad som

påpekas i punkterna 45–60 i förevarande dom syftar till att få gränsöverskridande insolvensförfaranden att fungera effektivt och smidigt. Detta ska ske genom en tvingande samordning av huvud- och sekundärförfarandena, som garanterar att huvudförfarandet ges företräde.

63 Den tredje frågan ska i enlighet därmed besvaras enligt följande. Artikel 27 i förordningen ska tolkas på så sätt att den tillåter att ett sekundärt insolvensförfarande inleds i den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe, när huvudförfarandet har ett skyddssyfte. Det ankommer på den domstol som är behörig att inleda ett sekundärförfarande att beakta syftet med huvudförfarandet och ta hänsyn till systematiken i förordningen, med iakttagande av principen om lojalt samarbete.

Den andra frågan

64 Den hänskjutande domstolen har ställt sin andra fråga för att få klarhet i huruvida artikel 27 i förordningen ska tolkas på så sätt att den domstol som har att pröva en ansökan om inledande av ett sekundärt insolvensförfarande inte får bedöma om den gäldenär mot vilken ett huvudförfarande inletts i en annan medlemsstat är på obestånd, och om detta i så fall även gäller om sistnämnda förfarande har ett skyddssyfte.

65 Enligt artikel 27 första meningen i förordningen medför inledandet av ett huvudinsolvensförfarande i en medlemsstat att ett sekundärförfarande ska ”kunna inledas” i en annan medlemsstat inom vars territorium gäldenären har ett driftställe, ”utan att frågan om gäldenärens insolvens prövas i denna andra stat”.

66 Som generaladvokaten medgett i punkt 75 i sitt förslag till avgörande är den formulering som används behäftad med viss tvetydighet i fråga om huruvida det när ett sådant förfarande inleds är möjligt, men inte nödvändigt, att göra en prövning av gäldenärens insolvens, eller om en sådan prövning inte är tillåten.

67 Under dessa omständigheter ska formuleringen i artikel 27 första meningen i förordningen tolkas mot bakgrund av den allmänna systematiken i förordningen och ändamålet med densamma (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 juni 1980 i mål 803/79, Roudolff, REG 1980, s. 2015, punkt 7).

68 I enlighet med vad som konstateras i punkt 32 i förevarande dom ska det erinras om att förordningen endast är tillämplig på insolvensförfaranden. När det gäller de kriterier som konkret medger ett fastställande av att en sådan situation föreligger, hänvisas i förordningen till nationell rätt, i avsaknad av en definition av begreppet insolvens. Härav följer att ett huvudförfarande får inledas först efter att den behöriga domstolen, mot bakgrund av nationell rätt, har prövat huruvida gäldenären är på obestånd.

69 Vidare gäller enligt artikel 16.1 i förordningen att det huvudinsolvensförfarande som inletts i en medlemsstat ska erkännas i alla andra medlemsstater från den tidpunkt det har verkan i inledningsstaten.

70 I likhet med vad den spanska och den franska regeringen har hävdat gäller under dessa förhållanden att den bedömning av huruvida gäldenären är på obestånd som har gjorts av den domstol som är behörig att inleda huvudförfarandet är bindande för alla domstolar vid vilka en eventuell ansökan om inledande av ett sekundärförfarande framställs.

71 Det är endast med denna tolkning som det går att undvika de ofrånkomliga svårigheter som följer av att olika domstolar, då förordningen saknar en definition av begreppet insolvens, tillämpar sinsemellan avvikande nationella uppfattningar av detta begrepp. Som den franska regeringen har gjort gällande

måste insolvensfrågan avgöras efter en helhetsbedömning av gäldenärens samlade tillgångar i samtliga medlemsstater, och inte efter isolerade bedömningar som endast avser tillgångar inom ett visst territorium.

72 Att bedömningarna skiljer sig mellan olika domstolar är inte förenligt med förordningens mål att gränsöverskridande insolvensförfaranden ska fungera effektivt och smidigt, vilket ska åstadkommas genom samordning av huvud- och sekundärförfaranden, samtidigt som huvudförfarandet ges företräde. I likhet med vad som framgår av artikel 58 i förevarande dom gäller att om det, bland annat för lokala borgenärer, är möjligt att ansöka om att ett sekundärförfarande ska inledas, kan en sådan ansökan också framställas av förvaltaren i huvudförfarandet, när denna åtgärd krävs för en effektiv förvaltning av tillgångarna.

73 Det ska dock betonas att den domstol som har att pröva en ansökan om inledande av ett sekundärförfarande ska beakta syftet med huvudförfarandet och ta hänsyn till systematiken i förordningen och de principer på vilka den vilar, när den drar konsekvenserna av att det i huvudförfarandet har slagits fast att gäldenären är på obestånd.

74 Den andra frågan ska därmed besvaras enligt följande. Artikel 27 i förordningen ska tolkas på så sätt att den domstol som har att pröva en ansökan om inledande av ett sekundärt insolvensförfarande inte får bedöma om den gäldenär mot vilken ett huvudförfarande inletts i en annan medlemsstat är på obestånd, och detta gäller även om sistnämnda förfarande har ett skyddssyfte.

Rättegångskostnader

75 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

1) Artikel 4.2 j i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden, i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 788/2008 av den 24 juli 2008, ska tolkas på så sätt att frågan vid vilken tidpunkt insolvensförfarandet slutförs ska avgöras enligt nationell rätt i den medlemsstat där insolvensförfarandet har inletts.

2) Artikel 27 i förordning nr 1346/2000, i dess lydelse enligt förordning nr 788/2008, ska tolkas på så sätt att den medger att ett sekundärt insolvensförfarande inleds i den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe, när huvudförfarandet har ett skyddssyfte. Det ankommer på den domstol som är behörig att inleda ett sekundärförfarande att beakta syftet med huvudförfarandet och ta hänsyn till systematiken i förordningen, med iakttagande av principen om lojalt samarbete.

3) Artikel 27 i förordning nr 1346/2000, i dess lydelse enligt förordning nr 788/2008, ska tolkas på så sätt att den domstol som har att pröva en ansökan om inledande av ett sekundärt insolvensförfarande inte får bedöma om den gäldenär mot vilken ett huvudförfarande inletts i en annan medlemsstat är på obestånd, och detta gäller även om sistnämnda förfarande har ett skyddssyfte.

Underskrifter